

Psykolog TIDNINGEN

nr 14/2009 ♦ SVERIGES PSYKOLOGFÖRBUND

RÅDSKONFERENS

Grönt ljus
för minskad styrelse

Psykologiska test
kan bli hemliga

Dan Olweus om
mobbing i skolan

PTP-psykologer
väljer offentlig före
privat sektor

Eva Håkanson vinner
STORA PSYKOLOGPRISET

Mer att läsa på
www.psykologtidningen.se



Stora Psykologpriset går till Eva Håkanson för att hon bidragit till att öka den psykologiska kunskapen kring kriser, katastrofer och sorgereaktioner. Priset på 100 000 kronor delades ut av socialminister Göran Hägglund den 11 november på Berns i Stockholm.

– Jag är jätteglad, jättelycklig, oerhört stolt och mycket hedrad, sade Eva Håkanson i sitt tacktal.

En mycket lycklig Eva Håkanson vinner STORA PSYKOLOGPRISET

Stämningen var smått nervös när Göran Hägglund antrade scenen för att inför en närmast fullsatt salong läsa upp motiveringen av vinnaren av Stora Psykologpriset 2009. Nominerade Eva Håkanson, som satt invid mig, bet ihop läpparna samtidigt som hon höll hårt om sina papper. Bredvid henne satt de andra två nominerade – Gerhard Andersson, professor i klinisk psykologi och Lisbeth Henricsson, specialist på barn med psykosociala svårigheter, båda verksamma i Linköping.

Är du nervös?, frågade jag Eva

Håkanson.

– Om jag är, viskade hon tillbaka. Det är blandade känslor. Jag känner mig mycket hedrad och glad över att vara nominerad, det är gott nog. Men. Jag har också en längtan efter att vara den som tar hem priset.

Förbundsordförande Lars Ahlin överlämnade ett kuvert innehållande motiveringen till socialministern, som sade:

– Nu är det äntligen dags att kora vinnaren av Stora Psykologpriset. Men först vill jag bara säga att jag är oerhört stolt över att stå här. Helt klart

är psykologi ett område som berör väldigt många människor och som vi måste lägga stor kraft på under lång tid, sade Göran Hägglund och sprättade upp kuvertet.

NÄR DET NÅGRA SEKUNDER senare stod klart att juryn utsett Eva Håkanson till årets pristagare spred sig en lättnad över hennes ansikte, och ett litet leende vågade sig fram. Och när hon reste sig för att ta emot priset på 100 000 kronor, blommorna, äran och alla applåder – strålade hela ansiktet.

– Mitt arbete handlar om att flytta



Eva Håkanson förstår att hon tagit hem priset. Bredvid henne, de två andra nominerade, Gerhard Andersson och Lisbeth Henricsson.

gränser, riva väggar. Jag har ibland känt mig som en byggnadsarbetare, en bulldozer. Det här priset gör att jag känner mig extra stolt över den verksamhet jag arbetat med i över 25 år och som nu får den uppmärksamhet det förtjänar.

– Då var det inte särskilt trendigt att arbeta med katastrofberedskap. Det var svårt att få gehör. I dag är det en självklarhet, sade en mycket stolt och rörd pristagare.

JURYNS MOTIVERING, som Göran Hägglund läste upp, lyder: "Årets vinnare har mer än någon annan psykolog i Sverige bidra-

git till att förbättra samhällets psykologiska stöd till människor som drabbats

” Jag tror att ett sådant här pris ökar respekten för hela yrkeskåren

av allvarliga kriser och till att föra ut aktuell psykologisk kunskap kring

kriser, sorgereaktioner och katastrofer. Hennes erfarenheter av krisarbetet i samband med flera stora katastrofer, tillsammans med hennes mångåriga insatser för att öka människors beredskap att hantera sorgereaktioner, har gjort henne till en förgrundsgestalt inom svensk katastrofpsykologi.”

EFTER PRISUTDELNINGEN blixtrade kameran mot huvudpersonen, journalister ville ställa frågor, TV4 ringde och Radio Stockholm likaså. Sedan blev det mingel med vin och tilltugg. Eva Håkanson log stort mot alla när hon med hela fam-

STORA PSYKOLOGPRISET



Socialminister Göran Haggglund delade ut priset.



Birgit Hansson och Margaretha Holmgren minglade...



...liksom de tre juvenilerna Jonas Mattsson, redaktör Modern Psykologi, Jonas Mosskin, Psykologer tittar på film och John Airaksinen, Psykologifabriken.

nen full av blommor och den jättelika checken på 100 000 kronor överöstes av gratulationer från kolleger, psykologstuderenter och vänner.

PSYKOLOGTIDNINGEN lät henne njuta och bokade telefonintervju dagen därpå.

Nå, hur känns det dagen efter?

– Ja, jag har börjat landa lite. Vad ska jag säga, det är så roligt, så fantastiskt. Jag är mycket gladare än vad jag varit på många år, säger Eva Håkanson. Jag är också oerhört glad över att jag har blivit nominerad av tre personer, min chef, en sjuksköterska och en kollega. Det känns väldigt varmt i mitt hjärta att de har velat lyfta fram mig.

Vad innebär ett sådant här pris?

– Att jag faktiskt har åstadkommit något! Även om jag vetat om det hela tiden, säger hon och skrattar. Det betyder naturligtvis mycket för mig personligen och det ansvarsområde som jag arbetar inom. Men det betyder också mycket för oss yrkesverksamma psykologer. Jag tror att ett sådant här pris ökar respekten för hela yrkeskåren. Storleken på prissumman har också betydelse – det visar att det här med psykologi måste vara viktigt.

– Att juryn utsett mig till pristagare visar också att det inte bara är forskning, skriva böcker och disputationer som är betydelsefullt, det är det vardagliga psykologarbetet som uppmärksammas.

Eva Håkanson är psykolog, psykoterapeut och specialist i klinisk psykologi, och har även skrivit häftet *Vägar genom sorg*, som kom ut 1998. Den går att beställa genom: CeFAM Kris- och katastrofpsykologi. Eva Håkanson arbetar som katastrofpsykologisk expert inom Stockholms läns landsting, SLL, och har i närmare 25 år haft en ledande roll i uppbyggnaden av SLLs krisstöd. Genom dessa år har hon mött åtskilliga människor i extremt svåra och nästintill outhärdliga situationer, som vid tsunami-katastrofen, Estonias förlisning och evakueringen av svenska medborgare från krigets Libanon. Hon har mött traumatiserade mammor och pappor som mist sina barn och lika svårt chockade barn som förlorat alla i familjen.

Hur har dessa händelser påverkat dig?

– Jag har verkligen fått en stor respekt för hur mycket människan kan klara av. Jag har lärt mig att mycket handlar om vilket bemötande människor i kris får. När man är med om ett trauma har man inga erfarenheter att associera till. Det handlar om att skapa erfarenheter av upplevelserna. Vi måste hjälpa dem att flytta på minnet av det outhärdliga och sätta ord på det. För trauman hamnar där det är ordlöst, där det bara är obehagligt. Att sätta ord på händelsen kan leda till att den drabbade får kontroll över situationen.

– Först när man förstår vilken påver-

kan händelsen haft finns det en chans att skapa en historia, sörja och sedan gå vidare, förklarar Eva Håkanson och fortsätter:

– De flesta har behov av att det finns någon som lyssnar, att känna att jag är inte ensam. Men människor är så olika. En del pratar, andra målar eller tänker. Där känner jag också stor respekt och ödmjukhet för våra olikheter.

Hur hanterar du all denna sorg, dessa trauman?

– Det är klart att jag blir berörd. Det har hänt att jag gråtit när jag får ta del av sorgligheter och jag har känt mycket starkt för dessa människor. Då har jag använt mina kolleger för avlastning, och de mig.

– Men det viktigaste är att behålla den professionella hållningen. Det är inte jag som drabbats, det är inte jag som är huvudpersonen. Min uppgift är att vara ett stöd. Jag vet av erfarenhet att det kommer att bli annorlunda för de allra flesta. Och det är roligt, även om ordvalet i det här sammanhanget kanske inte är det lämpligaste, att hjälpa människor att återta kontrollen över sina liv. Mitt arbete har genom åren känts mycket meningsfullt.

UNDER SITT LÅNGA YRKESLIV som psykolog har Eva Håkanson, som i år fyllt 65 år, sett fördelarna med att arbeta i team. För henne är samarbete mellan olika yrkesgrupper A och O.



Kjell Lindqvist höjde en skål för vinnaren... ...nominerade Lisbeth Henricsson föreläste entusiastiskt...

...och Håkan Nyman, ordförande i Specialistrådet, trivdes i vimlet.

– Mitt arbete har betydelse inte bara för psykologer utan också för andra yrkesgrupper. Det har alltid varit en självklarhet att använda vars och ens kompetens. Vi är inte konkurrenter, vi kompletterar varandra. Människor mår dåligt både i kropp och i själ. Där är samarbetet med sjukgymnaster, till exempel, oerhört viktigt.

Hur ser framtiden ut för dig?

– Jag fortsätter arbeta. Jag tycker fortfarande jag har något att ge. Jag har fler tankar på hur man ska kunna utveckla både beredskapen att möta människor

i sorg och kris inom hälso- och sjukvård, och hur man kan utveckla den katastrofpsykologiska beredskapen.

Vad gör du för prispengarna?

– Min vilja är att skriva en bok som handlar om kris, trauma och sorg. Ambitionen är inte att skriva en teoretisk bok om fenomenet kris. Min bok ska handla om den mänskliga förståelseaspekten, om människor i kris och vad omgivningen kan göra för dessa människor. ■

TEXT: KAJSA HEINEMANN

FOTO: ULRICA ZWENGER

STORA PSYKOLOGPRISET,

som delades ut för allra första gången i år, instiftades av Pearson Assessment i samarbete med Sveriges Psykologförbund för att uppmärksamma psykologer som genom sitt arbete bidrar till att förbättra människors livskvalitet och utveckla mänskliga resurser.

DE ÖVRIGA NOMINERADE:

- Lisbeth Henricsson, fil dr, psykolog och specialist i pedagogisk psykologi samt i neuropsykologi, verksam i Linköpings kommun.
- Gerhard Andersson, psykolog och professor i klinisk psykologi vid Linköpings universitet, pionjär inom Internet-terapi.

I JURYN:

Lars Ahlin, förbundsordförande i Sveriges Psykologförbund, Birgit Hansson, f d ordförande i Psykologförbundet, Anders Milton, läkare, tidigare nationell psykiatrisamordnare, Örjan Salling, förbundsdirektör i Psykologförbundet och Catharina Mabon Tomic, vd och Pearsons representant.



Vinnaren Eva Håkanson log stort tillsammans med Göran Hägglund, Lisbeth Henricsson, Lars Ahlin, Gerhard Andersson och Catharina Mabon Tomic.